

Simija: Sjekira

Napomena:

U helenističkom razdoblju, u 3. st. pr. n. e., kad grčka poezija uvelike gubi svoju izvornu inspiraciju, javljaju se mnogi pjesnički oblici u kojima je sama forma važnija od sadržaja i kojima pjesnici izoštravaju svoju jezičnu i metričku virtuoznost. Jedan su od takvih oblika i *tehnopegniji* (τεχνοπαίγνια), preteče suvremene grafičke poezije, u kojima autor dužinom i rasporedom stihova oponaša izgled predmeta kojemu je pjesma posvećena. Među malobrojnim sačuvanim tehnopegnijima nalazi se i Simijina *Sjekira*.

Simija s Roda pjesnik je i gramatičar koji je živio oko 300. g. pr. n. e. Istakao se kao leksikograf i kao vješt versifikator (*Apolon* i *Gorgona* u heksametrima, te lirske pjesme), prethodnik aleksandrijske poezije.

Sjekira (očuvana u *Palatinskoj antologiji*, XV, 22) zamišljena je kao dar Epeja, grčkog vodonoše koji je izgradio trojanskog konja, boginji-savjetnici Ateni. Pjesma je sastavljena u horijambima (— U U —) s bakhejem (U — —) ili amfibrahamom (U — U) na kraju, i to tako da u svakom drugom stihu ima po jedan horijamb manje nego u prethodnima. Kako je sjekira bila s dvjema oštricama, prvi i posljednji stih su najdulji, a prema sredini se skraćuju, no čitaju se redosljedom od najdužih dvaju do dvaju najkraćih. Prijevod, dakako, slijedi »raspored čitanja«, ali originalna je struktura ovakva:

1 Ἄνδρῳ θεᾷ δῶρον ὁ Φωκεὺς κρατερᾶς μηδοσύνας ἦρα τίνων Ἀθήνα
3 τᾶμος ἐπεὶ τὰν ἱερὰν κηρὶ πυρίνω πῶλιν ἠθαλωσεν
5 οὐκ ἐνάριθμος γεγαῶς ἐν προμάχοις Ἀχαιῶν
7 νῦν δ' ἐς Ὀμήρειον ἔβα κέλευθον
9 τρὶς μάκαρ δὲ σὺ θυμῷ
11 ὄδ' ὄλβος
12 ἄει πνεῖ
10 Ἴλαος ἀμφιδερχθῆς
8 σᾶν χάριν ἀγνὰ πολύβουλε Παλλάς
6 ἀλλ' ἀπὸ κρανᾶν ἰθαρᾶν νᾶμα κόμιζε δοσκλής
4 Δαρδανιδᾶν χρυσοβαφεῖς δ' ἐστυφέλιξ' ἐκ θεμέθλων ἄνακτας
2 ὥπασ' Ἐπειὸς πέλεκυν τῷ ποκα πύργων θεοτεύκτων κατέρειψεν αἶπος

1 Fočanin, gle, Epej u znâk zahvale za savjeta moć boginji dâ Ateni
2 (muški joj lik) sjekiru-dar: nekoć on njom sruši u prah visoki zid božanski,
3 onda baš kad vatreni dah smrti u svet dardanski grad unese,
4 izbaci iz sjedišta svih kamenih on knezove mu u zlatu;
5 nisu ga tad brojili u ahejski cvijet junaka,
6 slov originalni — napisi izvorski čist gutljaj je on nosio, sve bez slave;
7 zašao sad tu je na pût Homéra,
8 hvala za sve, Palado, um i svetost,
9 blažen je taj za koga
10 naklon ti duh se brine:
11 ta sreća
12 je vječna

1 Fočanin, gle, Epej u znâk zahvale za savjeta moć boginji dâ Ateni
 3 onda baš kad vatreni dah smrti u svet dardanski grad unese,
 5 nisu ga tad brojili u ahejski cvijet junaka,
 7 zašao sad tu je na pût Homëra,
 9 blažen je taj za koga
 11 ta sreća
 12 je vječna
 10 naklon ti duh se brine:
 8 hvala za sve, Palado, um i svetost
 6 izvorski čist gutljaj je on nosio, sve bez slave;
 4 izbaci iz sjedišta svih kamenih on knezove mu u zlatu;
 2 (muški joj lik) sjekiru-dar: nekoć on njom sruši u prah visoki zid božânsk!

Preveo Dubravko Škiljan

1 Fočanin, gle, Epej u znâk zahvale za savjeta moć boginji dâ Ateni
 2 (muški joj lik) sjekiru-dar: nekoć on njom sruši u prah visoki zid božânsk!
 3 onda baš kad vatreni dah smrti u svet dardanski grad unese,
 4 izbaci iz sjedišta svih kamenih on knezove mu u zlatu;
 5 nisu ga tad brojili u ahejski cvijet junaka,
 6 izvorski čist gutljaj je on nosio, sve bez slave;
 7 zašao sad tu je na pût Homëra,
 8 hvala za sve, Palado, um i svetost
 9 blažen je taj za koga
 10 naklon ti duh se brine:
 11 ta sreća
 12 je vječna